

Hídvégardó - Malom-szög (Bódvalenkei szükségtározó)

A legészakabbi Bódva-menti árvízvédelmi töltés, a bódvalenkei szükségtározó gátnyomvonalának építése során néhány faszenes, sötét foltra bukkantunk, bennük szórványos régészeti leletanyaggal. A korábban ismeretlen lelőhelyet a nyomvonal humuszolása során azonosítottuk, Hídvégardó falu Malom-szög nevű határrészén. A terület lapos, árvízzel veszélyeztetett, egyetlen kiemelkedés sem látszik rajta. Bár ma a folyó bal partjára esik, a légifotókon látható egykori mederkanyarulatok szerint a történelmi korokban ez a rész a Bódva északi partját alkotta.

A közel 200 méteren elhúzódó ritkás lelőhelyet 2011. áprilisában leletmentettük. Az objektumok zöme kormos, faszenes betöltésű gödör volt, de két vörös folt kemencék jelenlétét is sejtette. A feltárásokon bebizonyosodott, hogy az esetek többségében ovális alakú gödröket a honfoglalás és államalapítás idején, a 10. században, esetleg a 11. század elején létesítették. Funkciójuk vélhetően tároló jellegű volt, melyeket később szemétgödörként hasznosítottak. Faszenes, kormos betöltésük révén egy nagyobb égésre, tűzvészre gyanakodhatunk, mely talán az egész telep felhagyásához vezetett. A gödrök mellett két kemencét is találtunk, az egyik nagy méretű, négyszögletes alaprajzú, míg a másik kerek formájú volt. Mindkettő gyengén átégett volt, cseréptapasztást egyik alján sem tapasztaltunk. A kerek kemencéhez egy munkagödör is csatlakozott, ez nyilván háztartási feladatokat látott el. A négyszögletes forma feltehetőleg nem sütés-főzéshez szolgált, inkább valamilyen ismeretlen, talán ipari jellegű feladata lehetett.

A gödrökből nagy számú régészeti leletanyag került felszínre, ezek 10. századra keltezhető hullámvonal köteggel, valamint sűrűn bekarcolt vonalköteggel díszített kerámiák voltak; továbbá előbukkantak egy faragott csontlemez apróra tört töredékei is. Ezen csonttárgyat kicsiny körökkel díszítették, eredeti funkcióját töredezettsége miatt nehéz rekonstruálni. A gödrök betöltésében több helyen találtunk ércdarabokat, melyek csekély vastartalma miatt feltehetően gyepvasércek voltak. Ezeket a történelmi korokban a lápos vidékeken, a felső talajrétegekben gyűjtögettek és kevés vastartalmát kohósítással nyerték

ki. Mivel a lelőhely környezetében a Bódva ma is mély fekvésű rétterületek között folyik, így bizonyára nem tévedünk, ha a gyepvasércet helyben talált nyersanyagként tartjuk.

A honfoglalás kori lelőhelyen több újkori beásást is azonosítottunk, melyek 19. századi eredetű tanyaszerű épületekhez tartoztak. Ezen épületek nyomait az ásatáson kívül meg is találtuk. A lelőhely környezetét ma Malom-szögnek nevezik, így elképzelhető, hogy ez a Bódva mellett álló tanya egykoron malomként funkcionált.

A lelőhely 10. századi anyaga igazi kuriózum. A Bódva-völgyében ilyen északon még nem került elő honfoglalás kori telep. Hasonló korú objektumokat jóval délebbre, 25 km-re, a borsodi földvárban találhatunk. A most feltárt lelőhelyünk egy rövid ideig használatban lévő 10. századi telep részlete lehetett, melynek további jelenségeit a gát nyomvonalán kívül sejtethetjük.

Szörényi Gábor András régész-osztályvezető

1. kép

2. kép

3. kép